

Rā Santiago

Ja ua rā carta bi 'yo'tra Santiago.

1 ¹ Nugä drā Santiago, rā m^efigä Oja, 'ne rā m^efigä ma Hmuhu
Jesucristo. Dadi zenguagä'u ma cu ngue yø mbom'metoju rā
Israel, nu'u 'bu*i* ndap'u bi zä gä rā nguhni nximhäi.

-----
² Ague ma zi cu'ahu, dami johyahu ngue'mø 'dama 'dan'yo man'u guí
sähu. ³ Porque guí pahmu ngue nu'mø guí sähu ra n'u, 'ne himbi
nts'onni nt'ec'eihu i ja, ya man'natho gui seti te guí thohmu 'mø. ⁴ Dami
seti xandonho te guí thohmu, n'namhma ngue man'na di ndu ni
nt'ec'eihu p'uya, hinte da t'embi ngue di 'bedi. ⁵ Nu ra ja'i ngue hingui
padi ha di japi te thogui, da 'yäp'a Oja ngue da mäts'i. A nuna Oja da
xännbi ha di japi. Nuna Oja emmei di ho di mfäxte, hingui ena ngue
hin'na. ⁶ Pe nne da 'yec'ei ra ja'i ngue Oja da mäts'i, 'yo di yobeni.
Porque nu ra ja'i ngue hinga n'nat'a mbeni, ni maua, ni manu ra
n'yomfeni, øt'e tengutho ra jathe 'mø enna ndahi. ⁷ Nu ra ja'i ngue
yobeni, nuna Oja hinte di unni. ⁸ Nu ra ja'i ngue n'na ra hya da zänni,
'ne yobeni, hinjam'mø di tinna mmui ndana gue'a eda 'yøt'e.

-----
⁹ A nu ra 'yec'ei ngue hyoya, t'embi ngue hinte di muui, pe di johya
hmaha. Porque Oja embi ngue di muui ra hyoya. ¹⁰ Pe nu ra 'yec'ei ngue
ra mmemmeti, di johya hmaha 'mø bi dinna mmui ngue nu'a ra menyu i
ja, hinte di muui p'u ja ra hmi ra da Oja. Porque gätho yø mmemmeti da
thotho. Ya guí nnuhu yø paxi 'mø bi ndoni, hinga ya'a ra pa hät'i.
¹¹ Nu'a ga mpa ra hyadi 'mø ma pa, ra paxi da 'yøt'i, ya da dährá doni,
ya di m'me'a te ganho. Njarbutho ra mmemmeti 'mø di xandra menyu
ya ngue nnepe xangu di nja, pe nu'mø bi du, da zotrá menyu xa xandi.

-----
¹² Ra mmenthi di ntheui ra ja'i da zeti hangu ra n'u da thogui. Porque
nu'a da zeti te thogui, mman'Oja ngue para zantho 'dap'u di m'muhmi.
Guehna di yarpabi Oja ya yø ja'i di ma Oja co gätho yø mmui naya.
¹³ Nu'mø te'o so ra mmui ngue da 'yøtrá nts'o, 'yo sä di ena ngue Oja di
bennbabi'a ra nts'o nne da 'yøt'e. Porque Oja hingui so ra mmui'a ngue
tema nts'o da 'yøt'a, 'ne hindi bennbabi yø ja'i ngue da 'yøtrá nts'o.
¹⁴ N'na ngu n'na yø ja'i, i sose ra mmui'a ra nts'o nne da 'yøt'e. ¹⁵ Nu'mø
ngue ya bi nja'a ra nts'o so ra mmui ra ja'i da 'yøt'e, ya ra ts'oqui bi
'yøtrá ja'i. Nuna ra ja'i ngue ra 'yøtráits'oqui, ya ndø'mate dra castigo
'mø ngue di sigue.

¹⁶ Ague mā zi cu'ahh, nu'a ra nts'o so ni mmhi gui 'yøthh, 'yo sā guí emhmh ngue Oja di ben'nah'a. ¹⁷ Porque nu'a di 'dacjh Oja, gätho gue'a tate xanho'a. Nuna Oja bádi un'a ra nho p'uya, gue'a bi 'yøtyø nyot'i bí ja maya. Nuya yø nyot'i ya, di pähyø hmi ya, pe Oja hinha gui pa' te mman'a, nu'a mma, i mma. ¹⁸ Nu'mø ma ec'eihh na ra hya majuani, nuna Oja bá sanni ngue bi 'dacjh ra 'da'yo te. Bi zigahp'u 'buhyø ja'i para ngue dyø müdi 'yec'eihh na. M'mefa p'uya, xangu mi'da yø ja'i da 'yec'ei ra hya.

-----

¹⁹ Ague mā zi cu'ahh, nu'mø toni ja'i da zo'ahh, dami 'yørpah masu. Hante ngue gui nyahh, 'be hyacra güenda 'mø xanho te guí nne gui mmamhmh, ogue hin'na. Nu'mø guí mbøcuehh, hyacra güenda ngue'mø ni 'yup'uh gui mbøcuehh, ogue hin'na. ²⁰ Porque nu ra ja'i mbøcue, hingui øt'a te ra nho nnep'a Oja da 'yøt'e. ²¹ Janangue nuyá, dami hyehmh p'u'a te gä xants'o. 'Yo nimantho guí øthh'a te hinga njuani. Dami hyahni mmhi gui 'yec'eihh na ra hya bi ma nthuhp'u ja ni mmhihh. A nuna ra hya na, ja ra ts'edi ngue da yan'na ni tehu.

²² Pe dami 'yøthh'a te xan'nah na ra hoga 'da'yo hya. 'Yo sā guí hä'ni mmhihh ngue gui 'yena ngue hontho gui 'yøxthohh ra hya. Nu'a, hin'na'a. ²³ Nu'a te'o hontho nne ngue da 'yøde te mmanna hoga 'da'yo hya, 'ne hingui øt'a te mmanna hya, i øt'e tengutho n'na ra ja'i hetra hmi conna hyε. ²⁴ Nu'mø hetra hyε, i nnu ra hmi, pe nu'mø bi gu ra hyε p'uya, ya di pumbeni tengu ra hmi. ²⁵ Nu ra ja'i bi 'yet'a mmhi xandønho'a te ra hya di manda Oja, himbi pumbeni, nu te øde i hmq, i øt'e, guehna ra ja'i di jap'a Oja te ga 'yo na. Porque ra hya di manda Oja, tate ngue xandønho, 'ne nuya yø ja'i ec'ei te mmanna ra hya na, guehya ho yø mmhi ngue nne da 'yøt'e te di manda Oja ya.

²⁶ Nu te'o gätho hingui sammrá jani ngue xants'o ga ya, 'yo sā di hätrá mmhi, da 'yena ngue ra 'yec'ei. Nuna ra ja'i na, ya säditho ngue thanne Oja na. ²⁷ Nuna Oja ma Papah, i nne na ngue nu ra ja'i majuani ngue ra 'yec'ei, da 'yøt'e te ra nsäui ra nt'ec'ei. Da 'yørpabi ra 'bäxte yø basu hinjongui 'buhi. 'Ne da 'yørpabi ra 'bäxte yø 'danxu 'mø hin'yh te da hyoni. 'Ne hinda 'yotra nts'o ga 'yo yø ja'i ua ja ra ximhäi.

-----

2 ¹ Ague mā zi cu'ahh, ngue gui ec'eihh na ma Hmuh Jesucristo maguese, ya hingui ho ngue'mø guí huanthohh to guí nne gui mahmh. ² Xi'mø da yurbu ha gädi mpetihh n'na ra mmemmeti di ha n'na ra mfo'yε ngue ra oro, di he ra ulu xanho. Xquet'a da 'yat'a n'na ra hyoya hinga njuani ra he. ³ 'Ne go guí nnu mansuhh na ra n'yohh xanho ra he p'uya, gui 'yemphu p'uya: "Dami micua ja ra nthuts'i xanho", gui 'yemphu. Pe nuna ra hyoya p'uya, gui 'yemphu na: "Nu'a'i gá 'bähnu".

ogue dāmī micua häi".⁴ Xi'mø ngue ngu'a gui 'yøthu, ya guí huantho to gādī māhmū 'mø. Entho go guí nts'ut'abihu ngue go gui sānhnū ndanā gue'a rā ja'i di mui, ndanā hīnte di mui. Ya hīngrā hogā n'yomfēni'a p'uya.

⁵ Ague mā zi cu'ahu, nūna Oja, ya xpā huan'nū yø hyoya ua ja rā ximhái, ngue nū'mø bi 'yec'ei Oja, entho di mmēmmeti, hīndā gue'a ja xangu rā mēnyu. Porque nuya yø hyoya, nū'a rā nho di un'Oja p'u ha di mānda, go di tocabí ya. Guehnā rā nho mā yat'ibi ya yø ja'i di mā Oja co gātho yø mmui ya. ⁶ Pe nū'ahu gādi 'berpahu rā sā yø hyoya. Go guí nnū mānsuhu ya yø mmēmmeti, conque guehya yø ja'i di puc'ahu ya. Nū'mø hīngá 'yøthu'a te di mānda ya, dā ma mābent'i'ahu, dā ts'ixahu p'u ja rā ts'ut'abi. ⁷ Ya fādī ngue guí ec'ehu rā Cristo. ¿Hanja ngue go guí nnū mānhohu ya yø mmēmmeti i ya mānts'o 'mø i hnōn'a rā māca thūhu nā rā Cristo?

⁸ Nup'u ja rā Māca Libro i nt'ot'i p'u ra Ley i tāte ngue mi'da yø ley, i ena: "Dāmī māhnī mmic'eiui tengutho gni ne ngue di ma māmmadi'i". Nū'mø ngue mājuāni guí øthu'a te mmānna rā ley nā, ya xānho te guí øthu 'mø. ⁹ Pe nū'mø guí huantho yø ja'i gādi māhmū, ya rā ts'oqui guí øthu 'mø. Ya guí festhohu'a te mmamp'u ja rā ley Oja. ¹⁰ Xi'mø ngue n'na rā ja'i dā 'yøt'e gātho'a te nt'ot'i p'u ja rā ley, pe con n'na parte di 'bēdi hīndā 'yøt'e, ya festho rā ley. Ya sūtho 'mø hīnte bi 'yøt'e te mmamp'u ja rā ley. ¹¹ Porque guese Oja bi 'yena: "Yo grá 'yots'om'mäi". Māhōn'a ena: "Yo grá hyote". A nuyá, nū'mø hīngrā 'yots'om'mäi rā ja'i, pe rā hyote, ya festho'a te mmamp'u ja rā ley. ¹² Gā rā hyā mānho gdi nyāhu. Nū'a te guí øthu, dāgue'a te nnū mānho Oja gui 'yøthu. Porque guí pāhmū ngue dā thāts'ahu rā güenda connā 'da'yo ley bi zān'Oja ngue di n'yo yø ja'i nuya bī nyāni. ¹³ A nuyá, nū rā ja'i ngue hīndi huēcrá mmic'eiui, hīndā ma māhuēqui 'mø bi thāspabi rā güenda. Pe nū rā ja'i ngue ja rā nhuēcate, nū'mø bi thāxra güenda, hīnte di njapi.

-----

¹⁴ Ague mā zi cu'ahu, nū rā ja'i ena ngue ra 'yec'ei 'nē hin temā nho di nne dā 'yøt'e, ya sāditho ngue ena rā 'yec'ei rā ja'i. ¿Ua dā zā di nyānnā ja'i ngue hōntho dā 'yena ngue ja rā nt'ec'ei? ¹⁵ Xi'mø ngue di 'bāhmā cu ngue rā n'yohu ogue rā xisu, hin'yū rā ulu dā hye, ogue hin'yū te dā zi. ¹⁶ Nū n'na'ahu p'uya dā 'yembī: "Dā hyū nī mmui ya. Nuya hīndi se'i ya, 'nē hīngui tū rā thūhu ya", dā 'yembī. Pe nū'mø hīndi unna ulu dā hye 'nē hīndi unni te dā zi, ¿ndanā rā nho ena or'mø? ¹⁷ Njarbātho rā ja'i ena ngue ja rā nt'ec'ei ya. Nū'mø hīngui nne ngue temā nho dā 'yøt'e, ya himma juāni ngue rā 'yec'ei rā ja'i.

¹⁸ Xi'mø di 'bāi to dā 'yena: "Nuya 'bāi to ja rā nt'ec'ei, ximmi 'bāi to øtra nho", dā 'yena. Ga embāya: "¿Ha di zā di nēqui ngue ja nī nt'ec'ei 'nē hin temā nho di fādī ngue guí øt'e? A nūgā, ya dā zā guí pādī ngue

ja mā nt'ec'ei co nu'a te rā nho dí øt'e", gā embi.¹⁹ A nu'i, guí ec'ei ngue n'natho Oja. Xānho ngue guí ec'ei ngue hōndā n'na Oja i 'bui. Pe xquet'a 'nēhyø ts'onthi i ec'ei ngue n'natho Oja. Nja ngue nu'ü yø ts'onthi i huaquí ngue su'a te dā thogui.²⁰ Nu'i, di 'be'a'i rā n'yomfeni. ¿Ua hinguí pādi ngue rā nt'ec'ei hin temā nho n'youi, himma juani ngue rā 'yec'ei rā ja'i?²¹ Nu mā mboxitahū rā Abraham bi 'yøt'e te bi xi Oja. Janangue bi hojpabi yø ts'oqui. Porque bi n'uni ngue xta hyo rā ts'unt'ü ngue xta 'yørpabi rā 'bøt'e Oja.²² Ya guí nnuhü ngue hinga høntho bi nja rā nt'ec'ei rā Abraham, sinoque bi 'yøt'e te rā nsäui rā nt'ec'ei. Co nu'a te bi 'yøt'e, di nequi ngue majuaní ja rā nt'ec'ei.²³ Ya bi nja'a te nt'ot'i p'ü ja rā Måca Libro ngue ena: "Rā Abraham bi 'yec'ei ngue di nja'a te rā hya bi xi Oja. Nu'a i 'yec'ei p'uya, Oja bi hojpabi". 'Né Oja bi 'yøt'e ngue rā amigo rā Abraham.

²⁴ Ya guí nnuhü ngue nuná Oja, di hojpa yø ts'oqui yø ja'i ngue øtra nho. Pe ngue dā 'yenña ja'i ngue høntho ec'ei, ya di punnbabi, nu'a, hin'na'a.²⁵ Nu rā Rahab, mará 'yots'om'mäi na, pe Oja bi hojpabi yø ts'oqui ngue'a rā nho bi 'yøt'e. Porque nu'ü yø m'menhni rā Josué bi ma di axra häi, bi zømp'ü mi bøhna rā xisu. Nu'mø mi thon'ü yø m'menhni, bi 'yagui 'ne bi xifi ngue n'nanni man'na rā 'yu di mengui, n'namhma ngue hindí mbent'i.²⁶ Xi rā ja'i ngue ya xandu, ya hinte pefi. Njarbutho rā ja'i ngue himma juani rā 'yec'ei ya, hin temā nho di nequi ngue di øt'e.

-----

3 ¹ Ague mā zi cu'ahü, nu'ahü ya, hinguí sā ngue to bi zä dā 'yenña ngue di nxännbate rā hya Oja. Porque ya guí pahmü ngue nügähe ngue dí xännbatehe rā hya Oja, mā dātho ngue hascahe rā güenda Oja, a nu'ü hinguí xännbate nzäni'ü.² Gäthogahū ya, xangu yø nnidí hinga gue'a te dí øthü. Nu rā ja'i dā 'yenña ngue gä gue'a rā hya mmanya, rā nzegui gä rā nho gā 'yo nā rā ja'i nā. Porque nu rā ja'i majuaní ngue pādi dā zamrá janí, guehnä dā zä dā zamrá mmhi ngue'a te rā pähä rā do'yo nā.³ Nu'mø majapi rā freno p'ü ja rā ne yø ndøfani, ya sā di ts'ammü p'uya, hinte di ja. Nup'ü go dā t'embí di ma, ja di map'ü.⁴ Nu yø barco, xanno'ü. Nu'mø bi ntheui rā ndahí i tønhni, pe hinguí ani. Porque nu'a di 'yoní, høntho dā 'yanhbä rā nt'annbi ngue di n'yo, ya dā ma rā barco nup'ü go dā nepe di ma.⁵ A nu mā janihü ya, gue'a n'na rā parte n'youi mā do'yohü ngue zitchü. Pe nu'mø dā nyahü, nu'a n'na ne pømma nehu, xangu nja'a.

Nu rā sibi ya, nu'mø ja bi mudi bi nzø, rā t'uspi. Pe dā zä di juadi dā 'yu'a n'na rā daxant'øhø 'mø bi ndaspi.⁶ Njarbutho ma janihü ya, entho rā sibi nā. Di ts'onna ja'i porque nu'a rā nts'o ja ua ja rā ximhäi, gä go mmanna mā janihü. Brá thep'ü ja rā niðu'a rā sibi uði. Porque mente rā pa 'bøhra ja'i, 'bumman'ü rā ja'i ngue rā ts'omhya pønná ne.⁷ A nu rā

ja'i, i sā ngue dī maxubi yø zu'ε 'bhi, yø zate, yø ts'ints'u, yø c'εya, 'nεhyø zu'ε 'bup'u ja rā jāthe dī maxubi yø ja'i.⁸ Pe nū rá janī rā ja'i, hñjongui pōni ngue dā hyäti dā zammi. Porque gue'a n'na rā nts'o'a ngue hñgui sā di ts'ammī. Nū rā c'εya 'mø bi za rā ja'i, i tu rā ja'i. Njarbutho mā janihū ya, mmān'i'da yø hya ngue n'youi rā ndate.⁹ A nuyá, nūnā mā janihū nnā espahū Oja nūnā mā Papahū. Guehnā mā janihū nnā samhmū yø ja'i na. Conque Oja go øt'a ngue rā ja'i ja rā te tengutho Oja.¹⁰ Nūnā mā nehu espā Oja, guehnā mā nehu sate na. Ague mā zi cu'ahū, hñgui ho ngue ngū'a ga øthū.¹¹ Xip'u pōhrahojtehe, hñgui sā ngue ja dā bōp'u rā ts'othe.¹² Ague mā zi cu'ahū, hñgui sā ngue nup'u ja rā za ngue rā igo ja dī nzup'u rā ndät'ā ni hu ngue rā aceituna. Hñgui sā ngue nup'u ja rā 'yū rā uva ja dī nzup'u rā igo. Hñgui sā ngue nup'u pō rā ts'othe, 'dap'u dā bōhmi rā hojtehe.

-----

¹³ Nū'mø to pōni ngue rā njammui ya, et'ammui ra hya øde, ya dā hnū ndanā rā ja'i dā 'yøtra nho. Nū'a rā hya pādi, gue'a øt'a, 'nε hñgui espasē'a te øt'e.¹⁴ I ja mān'na rā hya ya, nū rā ja'i ngue rā zeya, rā nequisui, honi ha dī nū manhose yø ja'i, guehnā rā ja'i himma juani ngue rā njammui na.¹⁵ A nūnā rā hya pāhya yø ja'i njap'u, himma juani ngue Oja di bennbabī rā hya mma. Gue'a rā hya pāhyø ja'i 'bucua ja rā ximhāi pādi. Di theui tengutho rā n'yomfēni rā zithū na rā hya na.¹⁶ Porque nup'u ja rā nts'εya, ya hñndra sūi ja. N'na ngū n'na yø ja'i honi ha di hnū mānsusē, ya hñ temā nhootho jap'u.¹⁷ Pe nū rā ja'i ngue Oja øt'e ngue rā njammui, rā māditho dī nεqui ngue gā rā nho ga 'yo rā ja'i. 'Nε hñgrā nequisui, hñjondī njunt'ui, di jammānsu rā mmic'εiui. I ja rā yemmui. I øtra nho. Hñgui huantho'a fāts'i. Co gā rā mmui ga 'yøt'a te øt'e.¹⁸ Nū rā ja'i di ja ndūmmui ngue honi ha dī nhojpāui'u di njunt'ui, ya dā zā dī m'mu mmānho m'mefa.

-----

4 ¹ ¿Ua hñgui pāhmū hanja ngue gadī njunthū, xøgue hñndra nnemhya gui pefi n'na ngū n'na'ahū? Nū'a rā ts'on'yomfēni ja'ahū, gue'a tap'ahū'a, hñgui sā gui 'yøthū rā nho.² Guí nnehu n'na rā cosa, pe hñgui sā gui tñmhmū, guí nhotehu p'uya. Nū'mø te ga nūrpābi ni mmic'εihū, gadī seyabahū. Guí fūhmū rā njunt'i p'uya, guí nemhya n'na ngū n'na'ahū. Pe nū te guí nnehu, hñdī n'na'ahū, porque hñga gue'a Oja guí äphū.³ A nū'mø ja te guí äphū Oja, hñdī 'da'ahū, porque hñga gue'a ni 'yup'u di un'a te guí äphū Oja. Hñntho guí nne ngue di ja te guí umhmū p'u ha guí øni pähähū.⁴ ¿Hanja ngue guí hñhmū p'u Oja? ¿Ua hñgui pāhmū ngue nuya yø ja'i øt'a te ga 'yo yø ja'i 'bucua ja rā ximhāi, gue'u yø nsuui Oja'u? Jānangue nū to bi zā ngue nne da 'yøt'a te rā nts'o ga 'yo yø ja'i ua ja rā ximhāi, gue'a cohi ngue rā nsuui Oja'a.

⁵ ¿Ua guí emhmu ngue hinte ni bontho'a te mmamp'u ja ra Maca Libro ngue ena: "Nuna Oja, bá penhnu Espíritu Santo ngue da mäcju ua. Guehnu hingui nne naya ngue ga hehmu p'u Oja"? ⁶ Nuna Oja, otra mate ngue emmei fäxcahu. Porque nup'u ja ra Maca Libro, i ena: "Nuna Oja, hingui nnu manho yø ja'i di 'yets'i. A nuyá, nu'u hindi 'yets'i, gue'u fäx'u", i ena. ⁷ Dami nehu ya ngue gui 'yorpah'u rá pähä Oja. 'Yo guí orpah'u rá pähä ra zithu, n'namhma ngue da hyec'ah'u p'u. ⁸ Dami 'yot'e ngue man'na gdí pahmu Oja. A nuna Oja, da 'yot'e ngue man'na di dinni mmuih hanja na. Ague gyø 'yot'its'oquihu, dami hyehmu p'u ra nts'o gní 'yohu. A nu yø ja'i ngue di ho ra pähä ja ua ja ra ximhäi 'nε ximmi nne Oja, da hyahyø mmui da hyep'u ra nts'o ja yø mmui yø ja'i, da den'na Oja. ⁹ Da du ni mmuih, dami m'mu ndummu ngue ja ni ts'oquihu. Nu'mø to thede ngue ja mpähä, da gohi ngue ra ts'on*'a* ra thede. Nu'mø gadi johyahu, da gohi ngue ra dummu*'a* gui johya. ¹⁰ Nu'mø guí thannehu Oja, dami m'mumma nhuehihu. Oja da 'yets'ah'mø ngu'u'a gui 'yothu.

-----

¹¹ Ague ma zi cu'ahu, ogadi n'yembahäi te gní 'yo n'na ngu n'na'ahu. Nu te'o ngue en'a häi te ga 'yo ra mmic'eiui, ogue haspa ra güenda te ga 'yo, guehnu ra ja'i hingui nnu manho te mmanná ley Oja na, embi ngue hinga gue'a i mma. Pe xi'mø gui haxhu ra güenda te mmanna ley, 'nε hinguí öthu'q te ra hyø mmanna ley, ya guí sänse te gdí n'yohu tengutho ra ts'ut'abi ngue di mmandase. ¹² Pe hont'q Oja 'bui ngue bi unna ley, 'nε nu'á, gue'a ra ts'ut'abi*'a*. Nu'á, go da man'a ndana ra ja'i di nyani, ndana da ma ra castigo. Pe nu'ahu, cte go mangu'ahu ngue guí haspa ra güenda mi'da yø ja'i te ga 'yo?

-----

¹³ I 'bu i'da ngue di n'yemb*b*i: "Nuya, ogue nixudi, ga mmähä p'u ja n'na ra danihni. Ga ma m'muhmu p'u n'na jeya, ga honi te ga pehmu, ga tahmu ra menyu", di n'yemb*b*i. Pe nu to mmanná tengu na, da 'yohna ra hyø ja ua. ¹⁴ Nu'i, hinguí padi te ja ngue di nja nixudi. Hinguí padi tema pa gui tu. Guí nnu 'mø ngue ja n'na ra gui, ja guí nnu ngue jap'u, ja guí nnu ya hin'yu p'u, n'na zihmantho di m'medi. Guí njarbutho ya, guí thotho. ¹⁵ Nguna ra hyø ja ngue guí mma, gui 'yena: "Nu'mø da ne Oja ngue ga m'muhmu njamm*i* pa, ga öthu'q te ra 'befi da zä ga öthu", gui 'yena. ¹⁶ Pe nu'i, ya gnu 'bu'a ngue gadi 'yex'mø guí ya. 'Nε nu'a ra n'yets'i guí öt'e, hinguí ho'a. ¹⁷ Nu ra ja'i padi ndana guehnu ra nho da 'yot'e, pe hinguí öt'e, gue'a ra ts'oqui*'a* p'uya, ngue hinguí nne da 'yotra nho i padi.

-----

5 ¹ Ague gyø mm̄emmetih, d̄am̄i 'yøhm̄ n̄a r̄a hya jaua. Ḡa ma'a ts'oni ngue'a r̄a n̄u ja ngue gui thohm̄. ² Nu'a te guí pesh, ya x̄a 'ya. Nu yø hoga ulu xcá pesh, ya x̄a nzi yø zu'ε. ³ X̄a mboxjuatho ni m̄enyuh ngue r̄a oro 'n̄e r̄a t'axi. Pe ngue x̄a mboxjuatho ni m̄enyuh, ya di nequi ngue nu' u yø ja'i hin'y r̄a m̄eny, hingá 'yørpah r̄a 'bäxte. Janangue guehn̄a r̄a castigo gui thohm̄ n̄a. Porque x̄oque x̄a petitho ni m̄enyu gadi x̄anthu asta guehyø pa ja p'uya. ⁴ Nu' u yø m̄efi bi m̄p̄ep' u ja ni huahih, hingá unhn̄ yø nzabi. Di yap'ah ngue hingá juth. Nun̄a Oja di mandase'a te gäma cosa i ja, øde te mm̄anya yø m̄efi di yapate. ⁵ Nuua ja r̄a ximhái, janjuani ngue gá m'mumma pähäh. X̄ogue x̄a noc'athoh tengutho r̄a ts'udi manoqui ngue da tho. ⁶ Nu'ah, nuya yø ja'i hinte ndupate, go guí sänhn̄ ngue da tho ya. Nuya p'uya, hingui täqui te gui sänhn̄.

-----

⁷ Janangue nuya ma zi cu'ah, ogadi x̄ohni mm̄uih, d̄am̄i tømhmu'a ma Hmu'h Jesucristo mente da zønn̄a pa da eh. Conque nu'mø bi duhrá huahí n'na r̄a ja'i, hindí xøtrá mm̄ui, tø'mi asta gue'mø bi nja'a rá m̄udi thogui r̄a 'ye. A nu'mø bi n'ye'a rá yondi p'uya, ya padí ngue di nxofo. ⁸ Xquet'a d̄am̄i njathu p'uya, 'yo gadi x̄ohni mm̄uih. Porque ra pa da ep'u r̄a Hmu Jesucristo ya ni map'.

⁹ Ague ma zi cu'ah, 'yo gadi nyapi n'na ngu n'na'ah, n'namhma ngue hindá thats'ah r̄a güenda. Porque nun̄a ra ts'ut'abi ja ngue da hyaxra güenda, guehn̄a Oja n̄a. Pe ya ni ma da ep'u na. ¹⁰ Nu' u yø pøngahya Oja himbi xøhyø mm̄ui, madague'a ja r̄a ora ngue bi zä ra n̄u. D̄am̄i njathu p'uya, 'yo gadi x̄ohni mm̄uih. ¹¹ Porque dí pahmu ngue r̄a mm̄enthí bi nthuei ya yø pøngahya bi zeti hangu r̄a n̄u bi thogui. Gá 'yøhm̄ te r̄a n̄u bi thohra Job, 'n̄e bi zeti. Xquet'a guí pahmu'a te r̄a nho bi 'yørpabi Oja 'mø rá nzegui. Pe nun̄a Oja emmei ja r̄a nhuecate, 'n̄e ja r̄a yemm̄ui.

¹² A nuya ma zi cu'ah, ja ua man'na r̄a hya ja ts'editho ga xi'ah. 'Yo te guí exhu ntestigo 'mø guí yah, ni xingra c'amahets'i, ni xingra häi, hin tem ma man'na ma cosa gui 'yexhu ntestigo. Nu'mø guí yah, d̄am̄i 'yemhm̄: "ahá", ya hont'a guí mm̄amhm̄a. Nu'mø guí 'yemhm̄ ngue hin'n̄a, ya hont'a. Oguí nnehu ngue da men'nah r̄a castigo Oja co nun̄a te r̄a hya guí mm̄amhm̄.

¹³ Nu'mø 'bui to sä r̄a n̄u, da mat'Oja. Nu'mø to di johya, da dutyo alabansa. ¹⁴ Nu'mø to di hyenni, da zon'u to 'bet'o p'u ja r̄a nija ngue da marpabi Oja. Da gospa r̄a aceite r̄a därquehi mente täprá 'bäxte ma Hmu'h Jesucristo. ¹⁵ Nu'mø da 'yec'ei yø ja'i ngue r̄a Jesucristo da 'yøt'e ngue da yanña därquehi 'mø äprá 'bäxte, r̄a därquehi da zä. Nu'mø sä r̄a

n'ʉ rā därquəhi ngue yø ts'oqui xá 'yøt'e, Oja ja rā mpunnbåte.

¹⁶ Jānāngue nū'mø ja rā ts'oqui rā därquəhi, dā mā, n'namhmā guí mmarpahʉ Oja. Rā därquəhi dā zä ha hembí. A nū rā hoja'i 'mø ngue janjuəni rā mmui ga mmat'Oja, Oja i fäts'i. ¹⁷ Nū rā pøngahya Elías xquet'a ra ja'itho'a tenguthoju. Pe janjuəni ngue rā mmui i mat'Oja, bi 'yäpi ngue hindí n'ye. 'Nε himbi n'ye nhuy jeya made. ¹⁸ Nū'mø mi mat'Oja mahòn'a p'uya, ngue bi 'yähra 'ye, mahombí n'ye p'uya. Bi nja yø huahi yø ja'i bi uaḥi.

¹⁹ Ague ma zi cu'ahʉ, nū'mø 'bñi te'o xá hyep'ʉ na rā hya majuəni, nū'a n'na'ahʉ p'uya, dā japi ngue dā pengui mahòn'a. ²⁰ Dami pahmʉ ya ngue nū to di 'bärpa rā mmui rā mmic'xiui ngue dā hyep'ʉ rā nts'o ga 'yo, ya bi yanna ja'i mi ja ngue dā ma rā castigo. Nū te gä rā ts'oqui xa 'yøt'e, gä bi mpunnbabi.